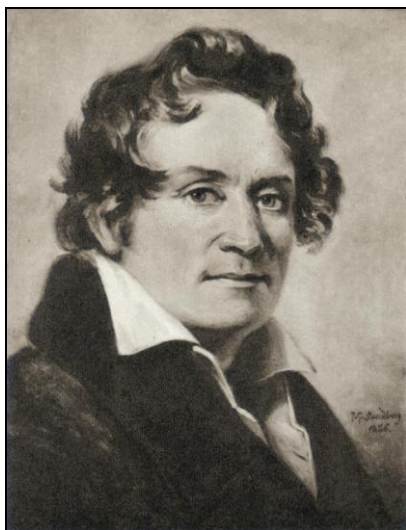

Livgrenadjärregementenas musik

År 1928 sammanslogs dåvarande Första (I 4, de vita) och Andra (I 5, de röda) Livgrenadjärregementena, vilka på 1630-talet hade satts upp som Östgöta Infanteriregemente respektive Östgöta Kavalleriregemente. Ett sekel tidigare hade de sitt ursprung i Gustav Vasas Östgöta Fotfolksfana (1542) och Östgöta Rytarfänika (1552). År 1791 kombinerades de till ett "dubbelregemente", varvid kavalleriet avhästades, men de skildes på nytt 1816. Båda regementena levde dock nära ihop på Malmen och flyttade 1922 till "dubbelkasernen" inne i Linköpings stad. Det 1928 sammanslagna Livgrenadjärregementet (I 4) bar den röda, inte den vita färgen på krage, ärmar och passpoaler.

På 1800-talet var den internationellt berömde svenske klarinettisten och tonsättaren **Bernhard Crusell** musikdirektör vid båda Livgrenadjärregementena. Denne föddes i Nystad i svenska Finland år 1775, lärde sig som barn på egen hand att spela klarinett, anställdes vid 12 års ålder vid Nylands Regemente, deltog i ryska kriget 1788-90, kom till Stockholm 1791, där han blev försteklarinettist i Hovkapellet 1793 - 1833 och var Livgrenadjärernas musikdirektör på Malmen från 1818 till sin död 1838.

För det år 1928 sammanslagna regementet antogs först en ny marsch, men från 1933 spelades i stället de båda gamla regementsmarscherna i en följd¹. Sedan 1953 används dock endast f d Andra Livgrenadjärregementets marsch – Schlögels "Es lebe hoch das grosse Vaterland" – antagen år 1888. Den är fortfarande Livgrenadjärernas, de östgötska hemvärnsförbandens, marsch.

Till denna regementsmarsch finns åtminstone två texter. En text är skriven av majoren Erik Wilenhard, förmodligen år 1974 och en annan år 1910 av underlöjtnanten, friherre Gösta Lagerfelt på Gismestad. Båda återges nedan.

Sånger i en lättare genre – snapsvisor och marschvisor – finns också samlade i Livgrenadjärernas nyligen avdammade annaler. Exempel är "Sångreglemente 1993 för Livgrenadjärbrigaden" och B Crusells "Livgrenadjärernas Krigsvisa", "Livgrenadjärsång", "Sång vid lägret på Malmen", m fl. För dem ges inte utrymme just nu, men finns kanske anledning att återkomma till i ett senare nummer av ÖG.

Torbjörn Tillman

Överste 1. graden

Förutvarande chef för I4/ Fo 41

¹ Till Kungl Första Livgrenadjärregementet marscher räknades – i tur och ordning följande: "Ryska grenadjärregementets 'Konungen av Preussen' marsch" (1845–1870, 1893–1927), "Wiener Rekruten-Marsch" (1870–1883), "Napoleonmarsch" (1883–1893)

Kungl Andra Livgrenadjärregementets marsch ”Es lebe hoch ...”

Musik: Ludwig Schlögel (1855-1894)
österrikisk militärkapellmästare ²
Text: Majoren Erik Wilenhard (1924-2004) ³
”Avskedshyllning till mitt regemente”. ⁴

”Livgrenadjärer, Livgrenadjärer hör vår marsch.

Nu skall vi hylla vårt regemente med en sång
och blommor stora fång, ja blommor stora fång.
Rödavita skadomvara tydetärvårstolta tradition,
vårt eget re-ge-men-tes stolta tradition.

Da capo

Grenadjärer hör vår melodi
Grenadjärer det var takter i
de svunna tider, vi ej får glömma,
när regementet satt till häst,
då liksom nu var alltid bäst.
Vi vill bevara, i våra hjärtan
det som Lasse Kagg med flera
ständigt minner oss om

Da capo

Giv akt nu du, som tycker det är värt,
att hålla, Ditt - regemente kärt
vår hyllning den, har till ändamål
att utbringa kunglig skål

Giv akt nu du, som tycker det är värt,
att hålla, Ditt - regemente kärt
vår hyllning den, har till ändamål
att utbringa Kunglig Livgrenadjärregementets skål.”

² Marschens ursprungliga namn är ”Es lebe hoch das grosse Vaterland”.

Ludwig Schlögel föddes 1855 i Aussig (nuvarande Usti nad Labem i Tjeckien) och dog i Pola 1894. Han var militärkapellmästare 1879-1885 vid Infanterie-Regiment nr 62 i Maros-Vasarhely och 1885-1891 vid Infanterie-Regiment nr 49 i St. Plöten (V om Wien i Österrike) samt vid Marinen i Pola 1891-1894 (Istrien i Österrike).

³ ”Livgrenadjärbiografier 1962-1997” namn nr 41

⁴ Avskrift av till Öv 1. Torbjörn Tillmans förfogande 2010-10-20 av Övlt Claes Henric Löfgren ställd handling (fotostakopia av noter med text, förvarade på Linköpings Garnisonmuseum)

Kungl Andra Livgrenadjärregementets marsch ⁵

Af underlöjtnant Gösta Lagerfelt (1910) ⁶

”När krigstrumpeten skallar, stridens låga blossar
röda grendierer, Östergötlands gossar,
samlas alla kring sin kära, vackra, hvita fana,
att på ärans bana
slåss för kung och land och hem:
Än klappar svenska hjertan under blå rockar,
ännu grenadierer – som förr ryttarflockar –
kunna modigt vräka undan allt, som ville hindra dem.

Ännu kan den tindra,
lysa stolt vår äras sol.
Framåt! Framåt!
På segerns sköna stråt
vi följas åt
vid gammal krigarlåt:
Vår kära fana
än vill oss mana,
att skriva flera gyllne namn
uti dess liljehvita famn,
att aldrig vika,
och aldrig svika
minnen som finns kvar från ärans da´r.

Flyg, vackra fana, stolt för förlig vind,
fortnidsbragd med nutids ära bind;
blif för oss än, hvad förr du städse var!
Än för segrar plats du har!

Till Wadstena kompani.”

⁵ Avskrift av till Öv 1. Torbjörn Tillmans förfogande 2010-10-08 av Övlt Christer Myrgårds ställd handling. På en tillfogad lös lapp läses texten: ”Broder! Enl löfte på Reg dag översänder jag ”texten” till reg nuv. marsch. – Tack för senast. Hälsningar. Sven Norrby”
Se även ”Kungl Andra Livgrenadjärregementet 1818-1927” sida 140 f. Marschnoter på sista sidan.

⁶ Lagerfelt, Gösta Melcher Reinhold (1884-1967), Gismestad i Östergötlands län, friherre, son till godsägaren och löjtnanten Adolf Lagerfelt och Regina Grill. Gift 1915 med friherrinnan Carin Sparre
Se ”Kungl Livgrenadjärreg 1928-1961 Biografiska anteckningar” namn nr 497.
Gösta Lagerfelt var också en av deltagarna vid uppsättning av Livgrenadjärmässens bibliotek 1918.